

Informatie brochure vuurwerk

Deze brochure bevat informatie omtrent vuurwerkangst bij honden. Hierin staan tips en informatie over hoe hier mee om te gaan en wat de mogelijkheden zijn met betrekking tot medicatie.

Gwen Pieters en Martin Heij

Gwen Pieters is gedragsadviseur bij Dierengezondheidscentrum Römer en trainster bij Jacht-Nieuwegein (Hyves).

Deze brochure wordt u aangeboden door K.V.N.
in samenwerking met: Dierengezondheidscentrum Römer,
Simone van der Hoeven, Gwen Pieters en Martin Heij.
Opmaak: Bruno van Oers

Vuurwerkangst (voorkomen)

Vuurwerk

In deze brochure krijgt u een aantal tips aangereikt om uw hond zo goed mogelijk te begeleiden tijdens knallen of ander heftig lawaai.

Waarom zijn sommige honden bang?

De 2 meest voorkomende oorzaken zijn:

1. De hond heeft (op jonge leeftijd) een traumatische ervaring gehad met vuurwerk of ander hard lawaai (er is een rotje naar hem toegegooid of hij heeft teveel geknal ineens moeten ondergaan). De hond associeert sindsdien elk hard geluid met de pijnlijke ervaring die hij heeft opgedaan.
2. De eigenaar heeft de hond niet juist begeleid bij zijn schrikreactie op het geluid, door bijvoorbeeld de hond (goed bedoeld) te troosten toen hij schrok. Als hij geschrokken of bang is kan elke vorm van (bezorgde) aandacht door de hond gezien worden als bevestiging van zijn angst; hij heeft dus een goede reden om bang te zijn en zal angst blijven houden bij soortgelijke ervaringen.

Het is ras- en ook individueel-gebonden hoe gevoelig een hond is voor geluid. Zo zijn collie-achtigen erg geluidsgevoelig. Dit komt omdat ze gefokt zijn om samen met een herder schapen te drijven en erg goed moeten reageren op zijn fluitcommando's. Ze hebben een heel scherp en dus gevoelig oor. Een jachthond kan meestal veel beter met harde geluiden omgaan; hij werd immers gefokt om mee op jacht te gaan waar veel geknald wordt.

Bovenstaande wil niet zeggen dat een border-collie altijd bang zal zijn voor knallen en een labrador nooit; hoe een hond er uiteindelijk mee omgaat heeft grotendeels met de eigenaar te maken.

Hoe kunt u uw hond laten wennen aan vuurwerk?

Pups

Wilt u dat uw hond knallen en andere geluiden ervaart als de normaalste zaak van de wereld, dan zult u uw hond van pup af aan moeten socialiseren en laten wennen aan rare geluiden en knallen.

U kunt bijvoorbeeld spelenderwijs samen met uw pup ballonnen kapot trappen, eerst met water er in wat een zachte knal geeft, later gevuld met lucht (let er wel op dat ze het niet opeten). Belangrijk is dat u er zelf een groot feest van maakt, geen schrikreacties toont en dat u de hond geen aandacht geeft in de vorm van kijken, belonen of aaien als de hond angst vertoont. Doet u dit wel dan bevestigt u namelijk zijn angst.

Ook zijn er vuurwerk cd's verkrijgbaar. Deze kunt u eerst heel zacht draaien en elke dag iets harder zetten. Als u de pup zijn eten geeft, zet dan de cd zachtjes aan en zet elke dag het geluid wat harder. Doe dit rustig aan; als de hond op een bepaald geluidsniveau angstig reageert, doe dan een klein stapje terug en bouw het weer rustig op. Pas als de hond onverstoorbaar door eet bij hard geluid ga je eerst de cd aanzetten en krijgt hij pas een paar tellen later zijn eten. Op deze manier gaat de pup/hond knallen associëren met (lekker) eten en worden harde geluiden dus leuk.

Belangrijk is dat je de pup niet te snel aan teveel geluid blootstelt; dan kan het een traumatische ervaring worden. Dus alles rustig en geleidelijk opbouwen. Zo rustig en zacht beginnen dat de pup geen angst of houding verlagening vertoont.

Een goede (puppy-) cursus zal aandacht besteden aan omgaan met rare geluiden, knallen enz. Daar worden eigenaren getraind in het omgaan met de reacties van de pups hierop. Belangrijker nog: ze leren hoe ze de hond angst kunnen besparen of voorkomen.

Volwassen honden

Bij volwassen honden die bang zijn voor vuurwerk kost het veel meer tijd en energie om de angst weg te nemen.

Zoals altijd is het eenvoudiger ongewenst gedrag te voorkomen dan om dit (aangeleerde!) gedrag om te buigen of af te leren. Vaak krijg je de angstreactie niet meer helemaal weg, maar moet je tevreden zijn als het verminderd is.

Een mooi resultaat is het als een hond nadat hij geschrokken is naar je als roedelleider kijkt, zo van 'wat vind jij baas?'. Als goed roedelleider dien je je dan krachtig en zelfverzekerd op te stellen, met een houding van 'dit geluid is volkomen normaal, niets om je druk over te maken, kom op we lopen gewoon door'. Immers medelijden of andere vormen van troost worden door een hond als bevestiging van zijn angstige gedrag ervaren. Wanneer de hond steun bij u zoekt, is dat echter geen probleem. Probeer goed het verschil te zien en ervaren tussen steun geven in de vorm van er zijn voor de hond en troosten (in aaien en troostende woordjes), wat als beloning wordt gezien. Steun geven kan bijvoorbeeld zijn voor de te verwachte angst naast de hond gaan zitten en hem stevig tegen u aandrukken (zonder te troosten).

Bij een volwassen hond die helemaal in paniek weg wil vluchten bij harde geluiden, moet je misschien al tevreden zijn als het lukt de hond te leren niet weg te vluchten, maar naar de baas te komen. Dit kun je proberen aan te leren door direct na een knal iets heel lekkers of heel leuks aan te bieden. Belangrijk is dat je dit lekkers aanbiedt voordat de hond het vluchtgedrag vertoont (oefen dit alleen bij een aangeliende hond!). Timing is hierbij heel belangrijk, want als je het lekkers te laat aanbiedt (als hij al vlucht), dan beloon je het wegvluchten. Hij moet het lekkere hapje bijna tegelijk met de knal bij je komen halen; nog voor hij ook maar een stap heeft kunnen vluchten. Veelal is het nodig dit onder deskundige begeleiding (hondenschool) te trainen.

Wanneer de hond reeds zoveel stress en angst heeft dat hij niet meer geïnteresseerd is in eten, is het wellicht tijd om met een gediplomeerd (certipet, tinley) gedragstherapeut aan de slag te gaan.

Veilige plek

Verder is het handig het 'veilige kleedje' te gaan aanleren. De hond moet het idee krijgen dat hem op zo'n kleedje niets kan gebeuren; hier kan hij zich op terugtrekken als hij angstig wordt. Een veilig kleedje maak je door

gedurende een langere tijd dagelijks (of om de dag) een kleedje te pakken en daar met de hond op te spelen en knuffelen. Tijdens dit spelen laat je hem (met een vrolijk speels commando) af en toe op het kleedje liggen; zodra hij ligt, krijgt hij een lekker (dus geen gewoon) brokje. Door dit veel te doen, wordt dit kleedje geassocieerd met leuk en lekker. Belangrijk is het om dit kleedje alleen te pakken als je met de hond hierop deze oefening doet; hierna opbergen. Indien angstige tijden (zoals vuurwerk) aanbreken kun je het kleedje neerleggen; de hond zal hierop een steunpunt vinden zoals een tutter een steunpunt is voor een baby. Leg het neer voor de te verwachte angst en ga er rustig bij zitten terwijl je bijvoorbeeld gewoon verder gaat met tv kijken. Wederom wel weer de steun voor de hond (blijf dus zelf rustig en kalm en reageer vooral ook niet geërgerd op het vuurwerk, de hond voelt alles aan u!).

Vuurwerk cursussen

Rond oud en nieuw worden er bij hondenverenigingen 'vuurwerk-cursussen' gegeven. Ga daar niet heen met een hondje dat alleen wat gevoelig voor harde geluiden is; zo'n hondje komt daar in een groep met echte paniekhonden en zal dit gedrag over gaan nemen. Beter is 1 op 1 begeleiding. Ofwel gedragstherapie eventueel aangevuld met medicatie. Deze therapie dient ruim van te voren opgestart te worden. Hetzelfde geldt voor eventueel ondersteunende medicatie. Bedenk dat angsten vaak in de jaren ontstaan en toenemen en deze dus ook niet van vandaag op morgen opgelost zullen zijn!

Een goede puppy cursus zal u en uw pup begeleiden in het juist reageren op eventueel angstig gedrag van uw pupje. Maar belangrijker nog: u uitleggen hoe angstig gedrag bij uw pup te voorkomen is. Langzaam in veilige fases de pup laten wennen aan allerlei geluiden is daarbij belangrijk.

Gedragsbegeleiding

Als het voorgaande geen oplossing biedt en/of uw hond voor meerdere dingen bang is en u toch iets -structureel- aan zijn angstige gedrag wilt veranderen, kan het zinvol zijn een gedragsbegeleider in te schakelen. Deze zal u privé begeleiden en de therapie kiezen die het beste bij u en uw hond past. Uw dierenkliniek of hondenschool kan u helpen in contact te komen met een gedragsbegeleider (zie bijlage).

Medicijnen

Er zijn ook nog bepaalde medicijnen die gebruikt kunnen worden. Deze zijn te verdelen in 2 groepen:

Gebruik van tranquilizers is zeer achterhaald!

Deze werken spierverslappend, maar het brein ondergaat alles. Ofwel u heeft wellicht een rustige avond maar de hond zeker niet! Deze medicatie worden helaas nog te pas en te onpas bij dierenwinkels en sommige dierenartsen verstrekt. Laat u goed informeren over de werking van een medicijn. Het moet vooral rust brengen in het brein en niet een totaal lamme hond veroorzaken.

Onderstaande medicatie zijn indien nodig een beter idee:

1. Valiumachtige (bijvoorbeeld alprazolam) kunnen op korte termijn en voor kortdurend gebruik worden ingezet. Deze zorgen er voor dat angsten op hersenniveau wat worden onderdrukt. Ze kunnen de laatste dagen rondom de jaarwisseling worden ingezet in overleg met uw dierenarts (deze kan met de gedragskliniek Utrecht overleggen indien ze hier 'nog' niet bekend mee zijn). Langdurig gebruik (wekenlang) kan net als bij mensen verslaving aan het medicijn doen opwekken.
2. Gedragsveranderende medicijnen (waaronder Clomicalm, Selgian, Telizen, Zylken, Dap verdamer en homeopathie (bach/bloesem).

Deze werken met name in combinatie met een gedragstherapie. Voor het beste effect is het belangrijk er ruim voor oud en nieuw mee te beginnen.

Veelal zorgen deze medicijnen ervoor dat de hond wat minder sterk reageert op prikkels van buitenaf (knallen) waar hij bang voor is, en wat gevoeliger wordt voor prikkels van de baas (commando's). Vandaar ook de noodzaak van begeleiding, want de baas dient de juiste prikkels te geven. Het vlakt de extreme reacties van een hond wat af zoals prozac bij mensen doet, waardoor een (knai-)therapie.

De Dap verdampert scheidt feromonen uit waardoor de hond zich meer op zijn gemak voelt; vooral gebruikt bij pups die vanuit het nest bij een nieuwe eigenaar moeten wennen.

Over de bach/bloesem methode hoor je binnen de hondengedragwereld leuke resultaten; wijzelf hebben hier echter onvoldoende ervaring mee.

Via internet en uw dierenarts kunt u een boel te weten komen over bovengenoemde mogelijkheden. Bedenk dat deze medicatie slechts symptomen bestrijden, wilt u uw hond echt helpen met zijn angsten verminderen dan blijft training en gedragsbegeleiding onontbeerlijk!

Heel veel succes gewenst!!!

Gwen Pieters

N.B.

Bedenk bij alles dat u de roedelleider bent en stel u als zodanig op. Veel honden reageren een stuk relaxter als ze zien dat de leider ook daadwerkelijk leiderschap toont en zelf heel rustig en zelfverzekerd op het vuurwerk reageert. Vaak zie je dat eigenaren van 'bange' honden zichzelf zichtbaar ergeren aan het vuurwerk. Ze hebben net als de hond antennes gekregen voor het horen van de geringste knallen. Omdat ze met de hond te doen hebben, ergeren ze zich dood hieraan. Begrijpelijk, maar niet handig. De hond merkt dit aan u en ziet bevestiging in zijn 'angstige' gedrag. Probeer net als de eigenaar van een niet bange hond die antennes uit te zetten en geef uw hond die rustige, zelfverzekerde, kalme steun waar hij zo veel meer aan heeft!

De vuurwerk/geluiden cd

Middels deze cd kunt u uw hond langzaam laten wennen aan vreemde geluiden en vuurwerk. Het idee is dat u de cd langzaam introduceert.

Bijvoorbeeld op de volgende manier:

Week 1: de hond krijgt eten en tijdens het eten zet u de cd heel zachtjes aan. Zo zachtjes dat de hond niet op- of omkijkt. Elke dag een klein streepje of een volume meer als dit gaat.

Week 2: hetzelfde als week 1, maar nu zet u eerst de cd aan alvorens u de bak met eten aan de hond geeft. Ook nu begint u met een heel zacht geluid en voert u dit per dag iets op.

Week 3: als week 2, maar nu soms met en soms zonder eten. Het geluid gaat weer nooit zo hard dat de hond er van schrikt!

Uiteraard kijkt u goed naar uw hond. Bij de ene hond kunt u in een week al naar een maximaal volume, maar bij de andere hond duurt het meerdere weken. Dan duurt het hele schema gewoon langer. Ga nooit te snel, want dit werkt alleen maar averechts. Het idee is de hond een positieve associatie te geven met geluiden in de vorm van voer.

Voor heel bange honden zult u wellicht ook het flitsen en de kruitdamp moeten imiteren. Deze honden hebben inmiddels alle facetten van vuurwerk tot eng gebombardeerd. Kortom: de milde angsthazen en pups kun je nog positief laten wennen aan geluiden. Voor de echte bange jongens is het dringende advies om een gedragsbegeleider te raadplegen, want niks is zo naar als bang door het leven gaan.

Vuurwerkangst?

Voor een groot aantal dieren is aanloop naar de jaarwisseling een grote bron van stress: er wordt vuurwerk afgestoken. Ieder jaar wordt NML Health platgebeld door verontruste baasjes die op zoek zijn naar een kant en klare, liefst snelle oplossing. En ieder jaar weer blijkt dat veel dierenbezitters zich pas bij de eerste knal herinneren dat ze een dier met vuurwerkangst hebben; en dan is het vaak al te laat. NML Health biedt een gedegen, natuurlijke ondersteuning bij vuurwerkangst. Deze werkt het meest effectief wanneer er op tijd, dus voordat de eerste knallen zich voordoen, mee wordt begonnen.

De natuurlijke aanpak...

Sommige dieren zijn geen moment onder de indruk van geknal, andere schrikken wel, maar herstellen zich snel. Bij veel dieren is één knal echter al de aanzet tot een haast panische angst die moeilijk valt te onderdrukken. In dergelijke, heftige gevallen kan het volgende stappenplan worden aangehouden:

Vanaf ±1 december: rust compositum. Vanaf ±5 december: puur nervositeit. Op de dagen zelf: bach rescue remedy.

Rust compositum extra

Rust compositum is een supplement op basis van kruiden, mineralen en aminozuren dat al vroeg in december ingezet kan worden en helpt bij alle situaties van stress, onrust of angst. Magnesiumcitraat vormt een belangrijk bestanddeel van rust compositum. Van alle mineralen in het lichaam kan er aan magnesium het snelst een tekort optreden, dit terwijl magnesium juist zorgt voor ontspanning en de energiehuishouding in het lichaam reguleert. Magnesium regelt, onder andere, de uitscheiding en opname van vele hormonen, neurotransmitters en mineralen door de cellen in het lichaam. Ook werkt het ontspannend op de spieren en zenuwen. Daarnaast bevat rust compositum het aminozuur l-tryptofaan, samen met niacinamide

vermindert l-tryptofaan angsten en spanning; het kalmeert. Ook de inositol, pepermuntblad, hop, sint janskruid en meidoorn zorgen voor een rustgevend effect. Rust compositum werkt echter niet alléén kalmerend. De toegevoegde zink zorgt voor geestelijke alertheid en maakt honden beter aanspreekbaar. Hierdoor is rust compositum extra zeer geschikt voor het 'wegtrainen' van ongewenst (angst-) gedrag. In gevallen van hevige angst kan rust compositum veilig worden 'overgedoseerd' tot een dier merkbaar rustiger wordt.

Puur nervositeit

Puur nervositeit is een verdund extract van *avena sativa*, *passiflora incarnata*, *rhododendron* en borax. Het kan ingezet worden in alle situaties van angst en onrust, waaronder ook bij angst voor vuurwerk, onweer of andere harde geluiden. Puur nervositeit werkt kalmerend zonder het dier te versuffen. *Avena sativa* (haver) en *passiflora incarnata* (vleeskleurige passiebloem) hebben een kalmerende werking. *Rhododendron* (goud-azalea) doet de angst voor onweer en storm afnemen. Borax werkt in het bijzonder bij angst voor plotselinge, harde geluiden, zoals vuurwerk. Puur nervositeit werkt zeer goed als extra ondersteuning naast de rustcompositum extra.

Bach rescue

Wanneer toch, vaak onverwachts, vlakbij een rotje ontploft of een gillende keukenmeid voorbij vliegt, kan bach rescue ingezet worden als onmiddellijke rustgever. De Bach rescue is er in spray- en druppelvorm. De druppels kunnen preventief door (bijvoorbeeld) het drinkwater worden gedruppeld voordat het vuurwerk losbarst, de spray zorgt direct voor rust in stressvolle situaties. De Bach rescue is een combinatie van vijf verschillende bloesemremedies. Rock rose werkt tegen paniek en schrik, impatiens tegen ongeduld en irritatie, clematis voor helderheid van geest, star of bethlehem tegen shock en cherry plum tegen gebrek aan zelfbeheersing.

Voor meer informatie over (de inzet van) deze producten:
NML Health, tel.: 0294 - 455 888 of www.nmlhealth.com.

Richtlijnen qua vuurwerk medicatie anno 2011

Geen tranquilizers!!! Deze werken enkel spierverslappend en maken het dier juist gevoelig voor geluid, alleen kan het dier dit niet meer uiten doordat het verslapt is. Dit maakt de angst juist groter. Kies dan liever voor een valiumachtige.

Medicatie vuurwerk/onweer op de lange termijn

Met onderstaande middelen dient u minimaal een maand van te voren te beginnen voor het optimale effect!

- Zylkene (fabrikant: Intervet)
Voedingssupplement op basis van decapeptide a-casozepine, een moedermelk eiwit. Hierdoor ervaren netgeborenen geen stress tijdens en vlak na het zogen.
- Telizen (fabrikant: Virbac)
Op basis van L-theanine (thee): zwakt de abnormale angstreactie af, werkt rustgevend, verhoogt de leercapaciteit.
- Dap (fabrikant: Ceva)
Op basis van feromonen (dog appeasing pheromone): wordt uitgescheiden door de zogende teef 3-5 dagen na de geboorte van de pups om haar pups te kalmeren en gerust te stellen. De geruststellende eigenschappen van feromonen blijven ook voor volwassen dieren behouden.
- Clomicalm (fabrikant: Novartis)
Op basis van clomipramine: wordt ingezet bij (scheidings-) angsten. Zorgt op hersenniveau voor een afvlakking van de angstprikkelers en daardoor voor een verbetering van het vermogen de gedragstherapie op te pakken.

- Selgian (fabrikant: Ceva)
Op basis van selegiline: wordt onder andere bij alzheimer patiënten voorgeschreven. Met name dus te gebruiken bij dieren die ten gevolge van dementie angst voor vuurwerk hebben ontwikkeld.
- Thundershirt
Een hondenjas die werkt als een soort ttouch. De drukpunten die erdoor geactiveerd worden werken rustgevend.
- Homeopathie
Op basis van natuurlijke grondstoffen (NML Health).

Het voordeel van al deze middelen is dat ze de hond niet suf maken, dus het leervermogen blijft bestaan. In combinatie met gedragstherapie kan dan gewerkt worden aan een blijvende oplossing. Bovenstaande middelen kunnen ook allen gecombineerd worden met de alprazolam (zie hieronder). Dit is voor de ernstige gevallen zeker aan te raden.

Medicatie vuurwerk/onweer op korte termijn

(de dagen rondom oud en nieuw)

- Alprazolam: is een middel vergelijkbaar met valium maar dan met een minder versuffend effect en een meer angst-onderdrukkend effect.
Dosering: 0.05 mg/kg met een marge van 0.02 en 0.1 mg/kg.
Maximaal 4 x daags geven met een interval van tenminste 4 uur.
Kans op excitatie (verergeren van de angst) is in kleine mate aanwezig bij valiumachtige middelen. Met name wanneer men de medicatie geeft wanneer de hond al angstig is. Geef dit dus ruim (ongeveer 4 uur) vóór de te verwachten angst. Dit geldt ook voor angst voor onweer: medicatie al geven als het onweer dreigt of voorspeld wordt.
Niet langdurig geven i.v.m. kans op verslaving en gewenning (is steeds meer nodig hebben voor hetzelfde effect).

Geen valiumachtige geven wanneer men wil dat het dier blijft leren bijvoorbeeld door middel van gedragstherapie! Of enkel tijdelijk wanneer de stress echt te hoog oploopt, bijvoorbeeld op oudejaarsavond zelf.

Wanneer men blijvend iets wil verbeteren in het angstige gedrag zal er altijd ook voor gedragstherapie gekozen moeten worden. De medicijnen kunnen helpen deze therapie sneller aan te laten slaan. Maar met enkel de medicijnen en zonder gedragstherapie zal er op de lange termijn weinig tot niets veranderen!

Voorkomen blijft altijd makkelijker dan genezen

Is uw pup/hond (nog) niet bang. Probeer dit dan ook zo te houden. Door op de volgende zaken te letten:

Probeer een negatieve associatie met vuurwerk te voorkomen (dus niet stoer om 12 uur met uw hond naar buiten op oudejaarsavond. Wie weet schiet er wel een verdwaald rotje onder zijn poten en loopt hij een traumatische ervaring op. Wanneer de hond tegen u aan komt zitten of de steun van een donkere plek op zoekt, laat hem (echter steunen mag, maar troosten met liefdevolle woordjes en aaien niet! Dit ziet de hond als belonen voor zijn angstige gedrag).

Maak het hele jaar door gebruik van bijvoorbeeld een geluiden-cd om de hond op een gelijke en positieve manier kennis te laten maken met verschillende geluiden (zie uitleg vuurwerk cd).

Wij Kopen uw Gebruikte Medische Apparatuur

Agito Medical is sinds 2004 opgericht als een Deens bedrijf dat gespecialiseerd is in het kopen van gebruikte medische apparatuur. Sinds september 2010 zijn wij gevestigd in Nederland en onderhouden wij relaties met fabrikanten, ziekenhuizen en klinieken in heel Europa. Wij zijn gespecialiseerd in elk soort medisch systeem, van het de-installeren van MRI scanners tot en met Laboratorium apparatuur. Heeft u een systeem dat vervangen moet worden of niet meer gebruikt wordt, neem dan contact met ons op en wij bieden u een goede oplossing.

Nederland

Fahrenheitbaan 4a

3439MD Nieuwegein

Phone +31 306 057 060

Fax +31 306 057 067

inkoop@agitomedical.com

De gezichten achter het Prins CareTeam

**Wij staan het hele jaar met
(voedings)advies voor uw
hond en kat klaar!**

Het CareTeam is een team van deskundigen die advies geven aan dierspecialisten, honden- en kattenfokkers en natuurlijk de consument.

Bij hen kunt u niet alleen terecht voor vragen over voeding, maar ook over de verzorging, opvoeding en gezondheid van uw hond of kat. Het CareTeam probeert samen met u de beste oplossing te vinden voor uw huisdier. Dit reikt verder dan alleen Prins producten; het CareTeam bekijkt de hele situatie en geeft hierin een passend advies. Van voeding tot speelgoed, van kattenbak tot ontworming. *Kortom, alles op het gebied van uw huisdier!*

Onder de categorie *Advies* op onze website www.prinspetfoods.nl kunt u terecht voor de meest voorkomende vragen en problemen. Kunt u uw vraag niet vinden of heeft u naar aanleiding van het advies toch nog vragen of hulp nodig van het CareTeam van Prins Petfoods, neem dan gerust tijdens kantooruren contact met ons op via 0318-524245 of per e-mail: advies@prinspetfoods.nl

Heeft u vragen over de voeding, opvoeding of gedrag van uw hond en/of kat?

Neem contact op met het Prins CareTeam: tel 0318-524245
of stuur een e-mail naar advies@prinspetfoods.nl

100% natuurlijke voeding voor kat en hond!
www.prinspetfoods.nl

PRINS